

Folkhälsa i sydväst

6 februari 2023

Tina Eliasson och Nina Zanders

Om folkhälsoarbete och folkhälsouppdraget

Samverkansavtal för lokalt folkhälsoarbete

- Samverkan mellan Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad.
- Nytt samverkansavtal för lokalt folkhälsoarbete mellan Hälso- och sjukvårdsnämnden och socialnämnd sydväst är stiftat för 2023-2025
- Liknande avtal i övriga stadsområden

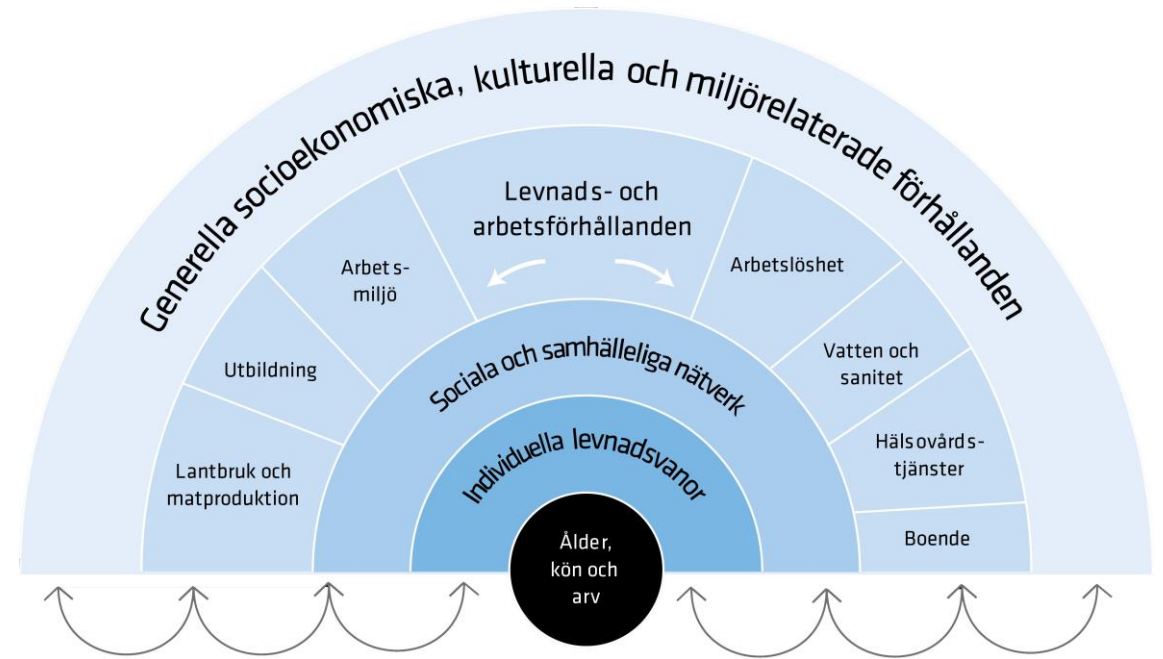
Nationellt mål
Skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Prioriterade målområden för folkhälsoarbetet

Handlingsplan kopplat till avtalet

- Öka möjligheterna till en god start i livet och goda uppväxtvillkor.
- Den psykiska hälsan ska öka.
- Öka förutsättningar för delaktighet, inflytande och tillit.
- Främja hälsosamma och hållbara livsmiljöer.
- Öka förutsättningarna för åldrande med livskvalitet.

Folkhälsoupdraget

- Alla målgrupper, hela befolkningen i sydväst.
- Samverkan med andra förvaltningar i staden och med externa parter – alla som möter befolkningen.
- Två ordinarie utvecklingsledare Folkhälsa – Tina Eliasson och Elin Lingman
 - Elin främsta kontakt för målgrupp barn, unga och vårdnadshavare.
 - Tina främsta kontakt för alla andra målgrupper; personer mitt i livet, seniorer, personer med funktionsnedsättning
- Nina Zanders, utvecklingsledare Folkhälsa – arbetar med riktade uppdrag 2022- feb 2023.

Olika perspektiv

Målgrupper - livscykelperspektiv

- Barn, unga och vårdnadshavare
- Unga Vuxna / Studenter
- Mitt i livet
- Seniorer (yngre och äldre)
- Målgrupper med funktionsvariationer
- Anhöriga

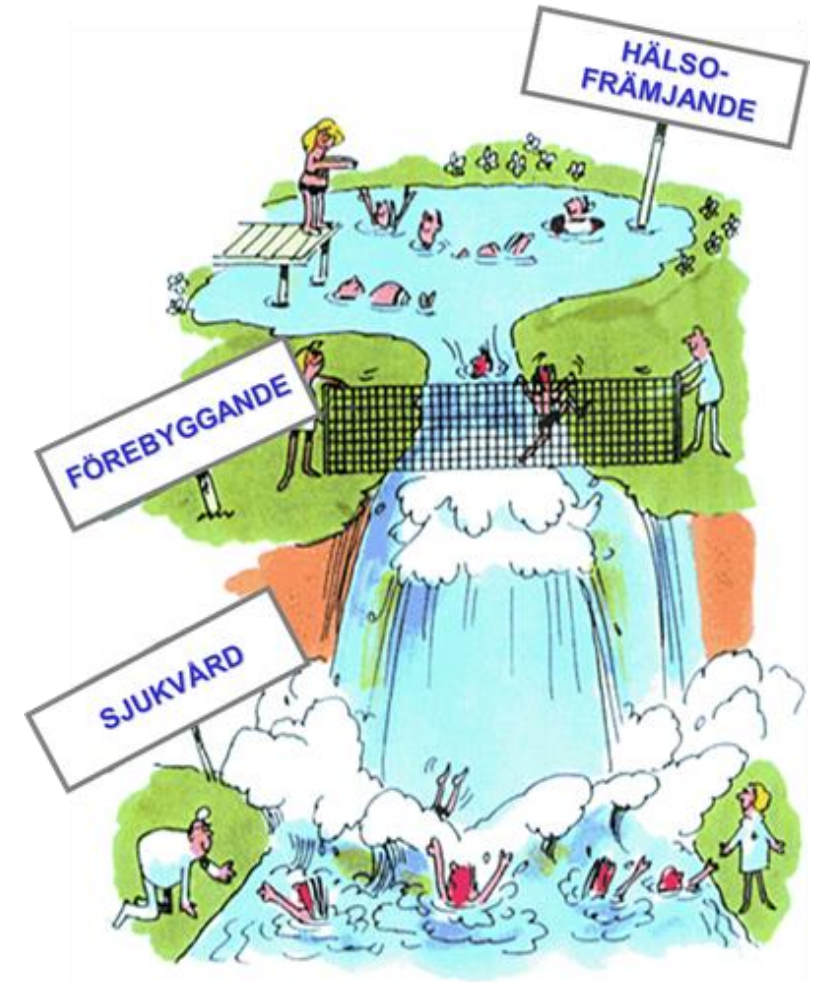
Områden - socioekonomi

1. Områden med stora socioekonomiska utmaningar
2. Områden med socioekonomiska utmaningar
3. Socioekonomiska blandade områden
4. Socioekonomiskt med goda förutsättningar
5. Socioekonomiskt med mycket goda förutsättningar

[Segregationsbarometern](#)

Folkhälsoarbetet utgår från befolkningens behov

- **Baseras på forskning, statistik och erfarenheter** om befolkningens hälsa kopplat till samhällets utformning och utveckling
- **Hälsofrämjande och förebyggande arbete** – generella insatser samt särskilda insatser riktade till de som idag har sämsta hälsan.
- **Minskar onödiga samhällskostnader**

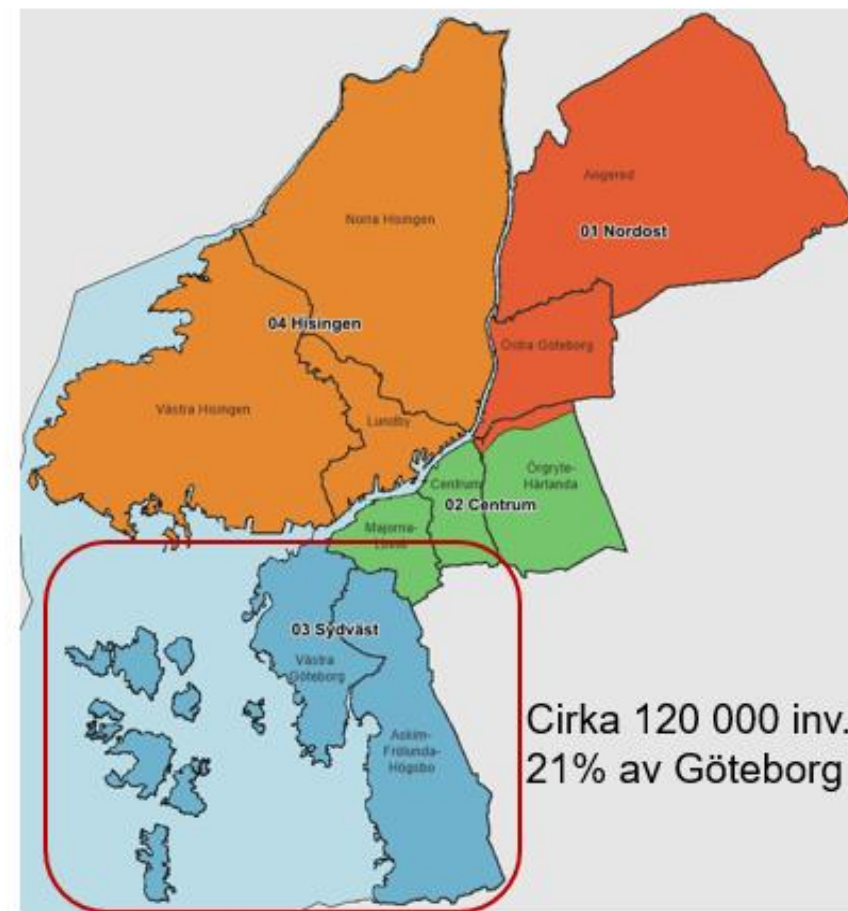

Om stadsområde sydväst

Lite allmänt om sydväst

- Ett geografiskt stort område med olika karaktär och bebyggelse
- Fler barn och fler äldre personer i jämförelse med stadens genomsnitt
- Befolkningen förväntas öka till cirka 131 000 invånare till 2028
- Ett stadsområde med stora skillnader i livsvillkor och hälsa
- Tydligt att socioekonomiska förutsättningar och hälsa hänger ihop

Stadsområde Sydväst

Mellanområden

- Stora Högsbo
- Älvsborg
- Centrala Tynnered
- Askim-Hovås
- Billdal
- Bratthammar-Näset-Önnered
- Frölunda-Tofta
- Södra Skärgården

Befolkningsprognos av 65+ i Sydväst

65+ år	2021	2028	Förändring
Stora Högsbo	5 298	5 805	+507
Älvsborg	4 250	4 321	+71
Centrala Tynnered	2 627	2 823	+196
Askim-Hovås	2 827	3 028	+201
Billdal	2 461	2 911	+450
Bratt-Näset-Önnered	2 703	2 787	+84
Frölunda-Tofta	1 991	2 261	+270
Södra Skärgården	1 317	1 482	+165
Sydväst	23 474	25 418	+1 944

Äldres livsvillkor

- Cirka 23 500 personer är 65+ i Sydväst och de utgör 20 % av befolkningen i sydväst
- Flest antal personer 65+ i Stora Högsbo och i Älvsborg, men andelen seniorer/invånare är flest i Södra skärgården.
- Flest ensamboende i Stora Högsbo, men även många i Centrala Tynnered och i Frölunda –Tofta.
- Högst medelinkomst för 65 + i Askim-Hovås, Billdal, Älvsborg.
- Lägst medelinkomst i Frölunda –Tofta
- 2019 hade 66 % av personer mellan 65-74 år låg inkomststandard i Frölunda - Tofta.

Äldres hälsa - psykiatrisk diagnos, diabetes, fallskador

Personer 65 – 79 år

- Störst andel av målgruppen som har ovan besvär i Frölunda –Tofta, Centrala Tynnered och i Stora Högsbo än i övriga områden.
- Älvsborg sticker också ut gällande psykiatrisk diagnos och fallskador.

Personer 80 år och äldre

- Störst andel av målgruppen som har ovan besvär i Frölunda –Tofta, Centrala Tynnered och i Stora Högsbo än i övriga områden.
- Älvsborg sticker också ut gällande psykiatrisk diagnos

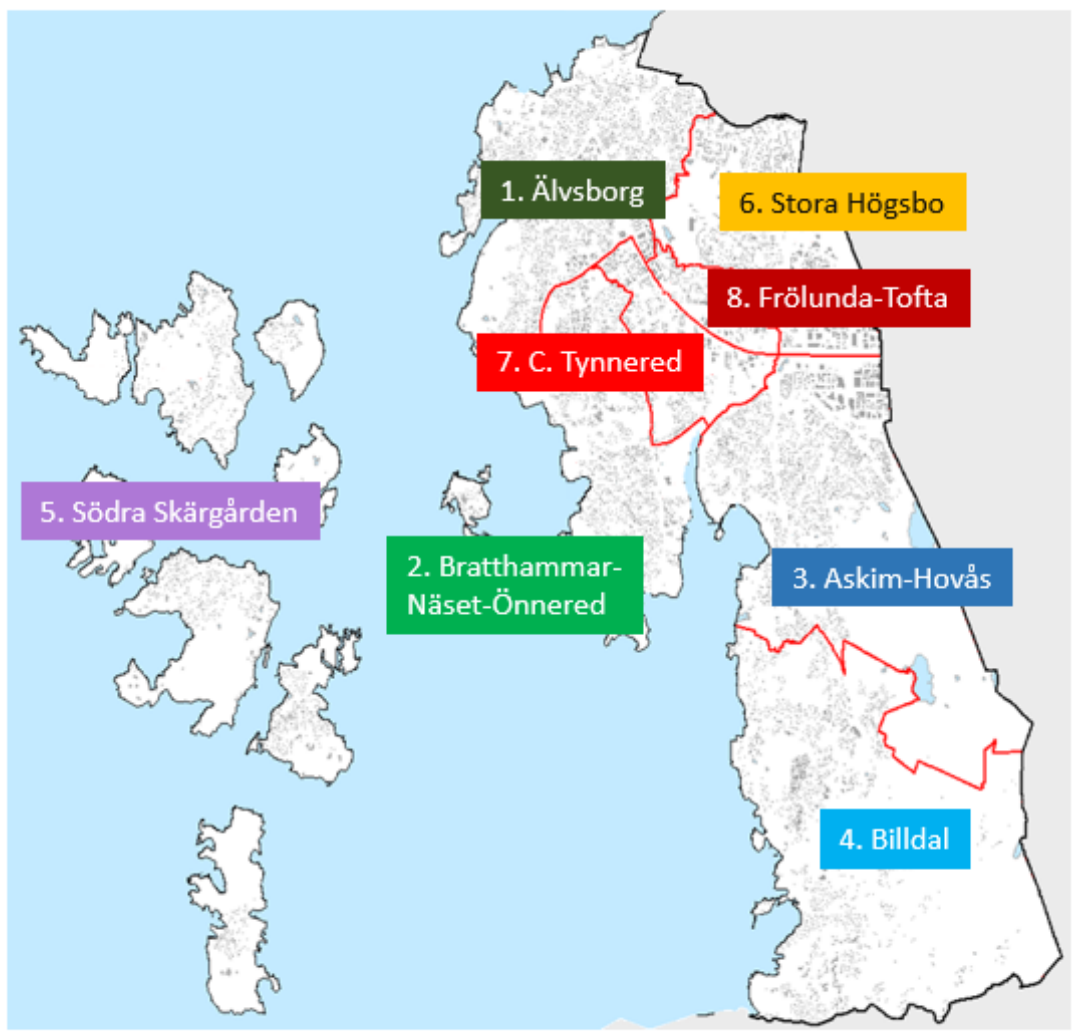
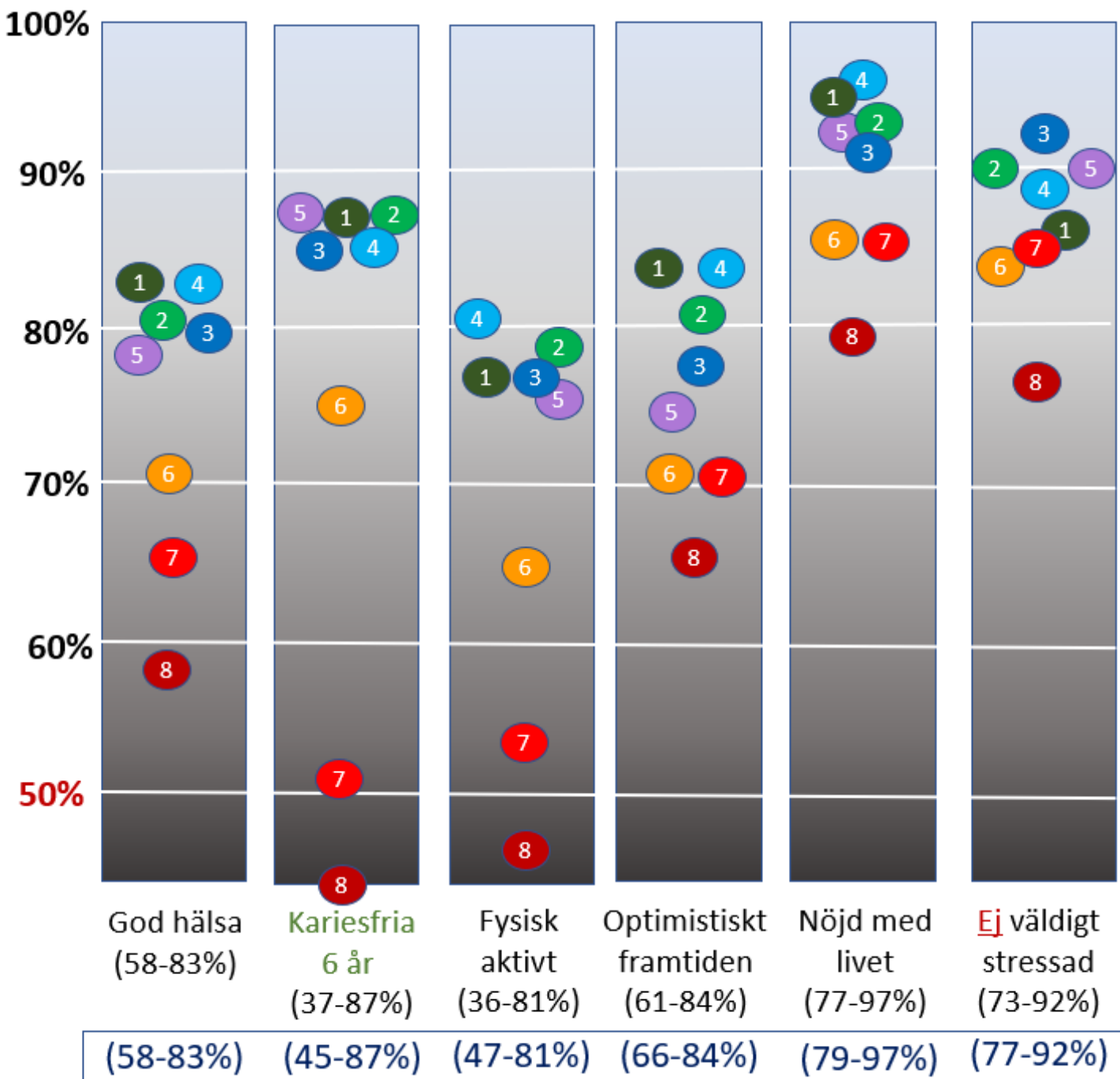
Fler kvinnor än män har psykiatrisk diagnos och fallskador...

Fler män än kvinnor har diabetes ...

Hälsa på lika villkor

- Hälsa på lika villkor är en nationell enkät som går ut slumpmässigt till personer mellan 16-84 år.
- Personerna svarar på frågor om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor.
- Syftet med undersökningen är att visa hur Sveriges befolkning mår och följa förändringar i hälsa över tid.
- Det är tydligt att livsvillkor/socioekonomi och hälsa hänger ihop

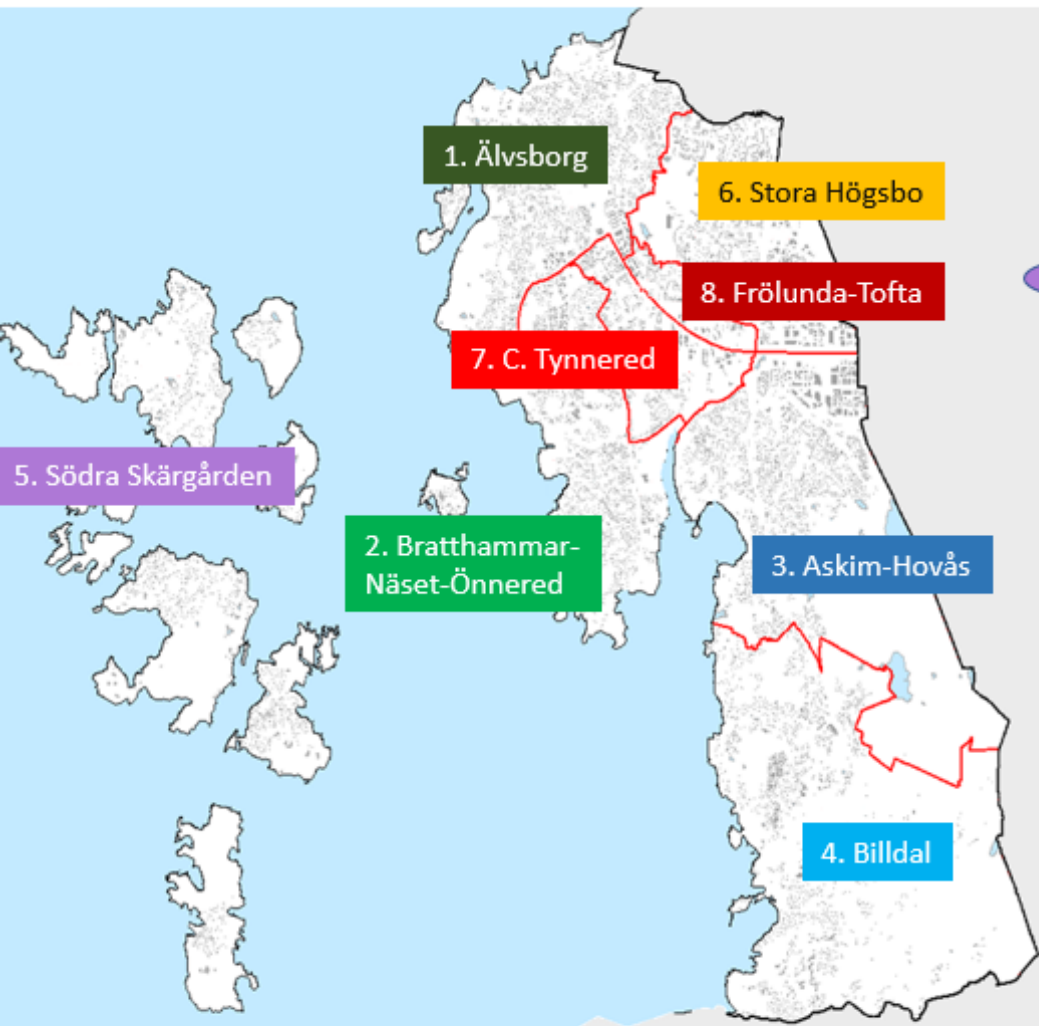

Hälsa på lika villkor (16-84år) och patientregister 2020 (lägsta värde – högsta värde i Gbg)

Folkhälsa

(58-83%) (45-87%) (47-81%) (66-84%) (79-97%) (77-92%) Sydväst

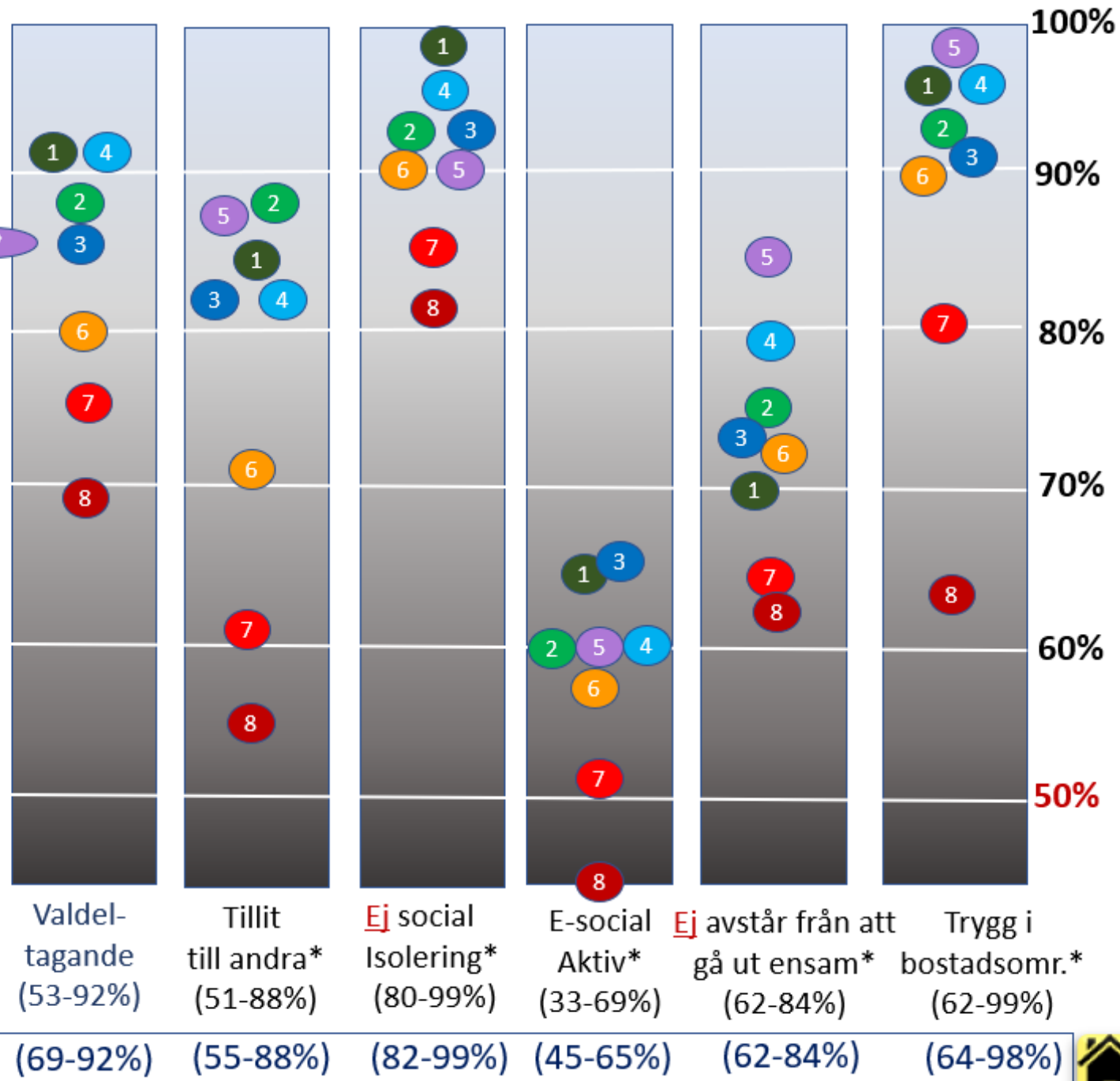
Källa: [Hälsa på lika villkor Göteborg 2020](#)

(lägsta värde – högsta värde i Gbg)

* [Hälsa på lika villkor \(16-84 år\) 2020](#)

Tillit och trygghet

Behovsanalys inför 2023

Socioekonomiska utmaningar

Centrala Tynnered och Frölunda Torg - Tofta

Socioekonomiska utmaningar – sämre hälsa.

- Enligt polisen är Centrala Tynnered ett riskområde
- Centrala Tynnered har 3300 barn i åldern 0-15 år och lika många unga vuxna, 16-29 år

Samma behov som tidigare – bibehålla och utveckla det som redan görs.

Föräldrastöd, läsfrämjande arbete, meningsfull fritid, mötesplatser samt livsstilsfrågor, främja psykisk hälsa, områdes- samt tillits- skapande arbete med mer.

Socioekonomiskt blandade områden

Stora Högsbo

Befolkningen i Stora Högsbo har störst "risk för ohälsa"

- I Stora Högsbo bor 22 % av 1–5 åringarna i hushåll med låg ekonomisk standard.
- 5307 unga mellan 16-29 år, flest i sydväst.
- Antal barn och äldre kommer att öka i Stora Högsbo

Uppmärksamma området i större grad – flest antal med störst risk för ohälsa

I samverkan med andra aktörer. Analysera behov av insatser gemensamt. Skapa förutsättningar för mötesplatser, främja psykisk hälsa.

Socioekonomiskt goda och mycket goda förutsättningar

Älvsborg, Askim-Hovås, Billdal, Bratthammar-Näset-Önnered, samt Södra skärgården.

Variationer inom områdena

- Älvsborg har ett stort antal barn och ett stort antal äldre
- På sikt minskar barnantalet i Älvsborg men ökar i Askim.
- Södra skärgården- få barn och den högsta andelen äldre per invånare.

Områden i Askim sticker ut, Södra skärgården har särskilda förutsättningar

Trots goda förutsättningar finns behov av insatser för att främja psykisk hälsa, ANDTS-preventivt arbete för olika målgrupper samt livsstilsfrågor för äldre.

Generellt

- Det är önskvärt att utröna behov för befolkningen i sydväst tillsammans med olika verksamheter som möter olika målgrupper.
- Generellt bör vi arbeta med att främja psykisk hälsa i alla åldrar. Arbete gällande suicidprevention är viktigt och olika insatser behövs för olika målgrupper.
- Att främja goda levnadsvanor är viktigt för alla målgrupper men insatser kan bedrivas på olika sätt för olika målgrupper och i olika områdestyper.
- Vi ser ett behov av att utveckla och fortsätta inventera drogförebyggande arbete för hela befolkningen.

65 +

- Olika insatser för olika områden.
- Funderar ihop med hälsofrämjande och förebyggande i sydväst kring samverkan av olika insatser. Har tidigare samverkat kring:
 - att öka kunskap om digitala möjligheter
 - att motverka ensamhet och isolering
- Goda levnadsvanor i alla områden
- Exempel stadsområde centrum – alkoholpreventivt arbete (studiecirklar)

Samverkan för ett mer hälsosamt åldrande?

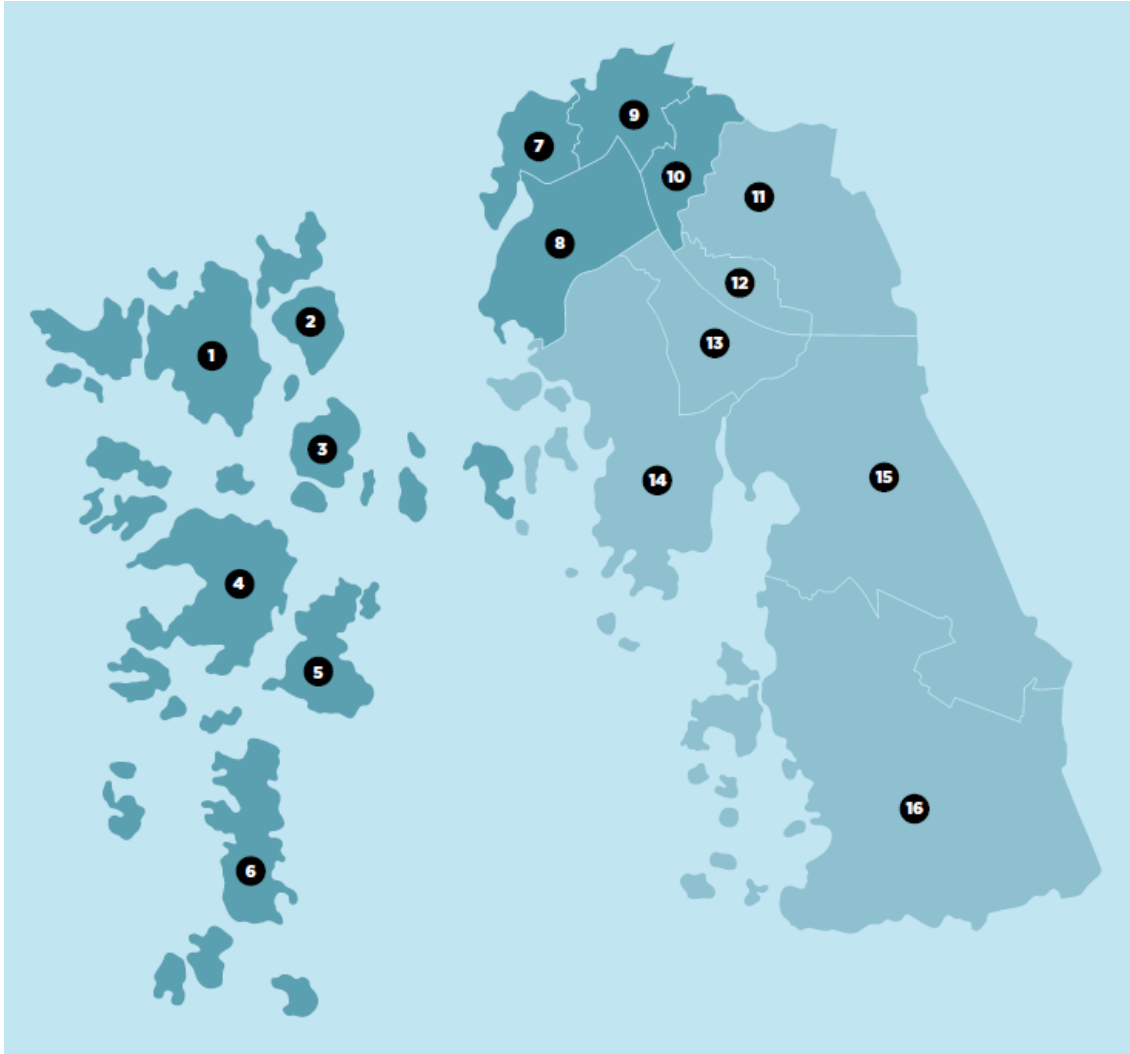
**- Undersökande rapport med exempel från Södra
skärgården och Älvsborg**

Folkhälsoinsats till förmån för seniorer

- I stadsområde sydväst finns en stor andel äldre.
- Att arbeta hälsofrämjande och att förebygga ohälsa på olika sätt är väsentligt.
- Fördel om många aktörer som verkar för målgruppen involveras i utmaningen.
- Vilka behov finns lokalt i olika områden?
- Samverkan med Hälsofrämjande och förebyggande.

**Hitta vägar till bredare samverkan
mellan aktörer gällande
hälsofrämjande och förebyggande
aktiviteter för personer 65 +**

Södra skärgården och Älvsborg

Södra Skärgården

- 1** Brännö
- 2** Asperö
- 3** Köpstadsö
- 4** Styrö
- 5** Donsö
- 6** Vrångö

Älvsborg

- 7** Långedrag
- 8** Fiskebäck
- 9** Hagen
- 10** Grimmered

Övriga områden i Sydväst

- 11** Stora Högsbo
- 12** Frölunda Torg
- 13** Centrala Tynnered
- 14** Bratthammar - Näset - Önnered
- 15** Askim - Hovås
- 16** Billdal

Framtagandet av rapporten

- Kontakta verksamheter i Södra skärgården (Våren 2022)
- Interjuver
- Kontakta verksamheter i Älvsborg
- Interjuver
- Samanställning av materialet
- Utformning rapporten (Hösten 2022)
- Distribuering av rapporten (2023)

Samverkan för ett mer hälsosamt åldrande?

Undersökande rapport med exempel
från Södra skärgården och Älvsborg

Socialförvaltningen Sydväst

Framtagandet av rapporten fort.

Framtagandet av rapporten fort.

Avslutade reflektioner

Nästa steg

- Det finns ett stort intresse för ett hälsosamt åldrande med att främja fysisk och psykisk hälsa.
- Bygga vidare på den samverkan som redan finns
- Informationsnätverk
- Vem eller vilka kan tillhandahålla resurser för samordning långsiktigt? Förmodligen behöver frågan undersökas noga innan en uppstart, detta för att främja en stabil och långsiktig samverkan.
- Det finns en oror hos föreningarna utifrån att engagemanget för föreningar minskar.

Avslutande reflektioner fort.

Diskussionsfrågor för vidare reflektioner

- » Vilka olika intressen förenar verksamheter för seniorer i vårt område?
- » Vad är centralt för att kunna främja samarbete mellan dessa verksamheter?
- » Vad finns det för för- och nackdelar med fasta åldersgränser på aktiviteter?
- » Hur kan man motverka ålderism och främja deltagande i aktiviteter mellan olika generationer och kulturer?
- » Vad finns det för digitala möjligheter för samverkan för verksamheter?
- » Hur kan resurser för samordning av nätverk vara möjligt långsiktigt?
- » Vilka förutsättningar är viktiga för att kunna upprätthålla ett nätverk över tid?

Kontakt:

Nina Blomberg Zanders

nina.zanders@socialsydvast.goteborg.se

Tina Eliasson

tina.eliaasson@socialsydvast.Goteborg.se

Socialförvaltningen Sydväst, Göteborgs Stad